EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 3. 2024
COM(2024) 112 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní smernice (EÚ) 2015/849

{SWD(2024) 50 final}

1. ÚVOD

Podľa článku 65 ods. 1 smernice (EÚ) 2015/849[1] zmenenej smernicou (EÚ) 2018/843[2] je Komisia povinná vypracovať správu o vykonávaní smernice a predložiť ju Európskemu parlamentu a Rade. V uvedenom ustanovení sa uvádza niekoľko bodov, ktoré majú byť zahrnuté v tejto správe, najmä informácie o a) opatreniach na predchádzanie vzniku novým problémom a novému vývoju, ktoré ohrozujú finančný systém Únie, a na ich riešenie; b) nadväzných opatreniach vzhľadom na vnútroštátne prekážky brániace účinnému dohľadu; c) prístupe k informáciám a d) medzinárodnej spolupráci a výmene informácií medzi príslušnými orgánmi a finančnými spravodajskými jednotkami (FIU); e) opatreniach Komisie s cieľom overiť súlad členských štátov so smernicou a posúdiť vznikajúce problémy a nový vývoj v členských štátoch; f) konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa podnikateľských subjektov a iných právnych subjektov registrovaných mimo EÚ a o opatreniach zvýšenej povinnej starostlivosti, pokiaľ ide o politicky exponované osoby, a g) rešpektovaní základných práv a dodržiavaní zásad stanovených Chartou základných práv Európskej únie. V článku 65 ods. 1 treťom pododseku smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie požaduje, aby posúdila potrebu predložiť nové legislatívne návrhy týkajúce sa niekoľkých konkrétnych tém, najmä databáz používateľov virtuálnych mien, úradov pre vyhľadávanie majetku a politicky exponovaných osôb. Cieľom tejto správy je zohľadniť všetky osobitné aspekty uvedené v článku 65 smernice (EÚ) 2015/849. Zatiaľ čo na niektoré body uvedené v danom článku sa zameriava osobitný oddiel tejto správy, ďalšie body sa v oddieloch rozoberajú spoločne, aby sa zaistilo ich ucelené spracovanie[3].

Táto správa vychádza z informácií získaných z rôznych zdrojov, konkrétne z dvoch prieskumov uskutočnených útvarmi Komisie medzi členskými štátmi, ako aj z príspevkov Európskeho orgánu

---

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 73).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 43).

3 Body uvedené v článku 65 ods. 1 smernice (EÚ) 2015/849 sú v tejto správe pokryté takto: oddiel 2 správy sa vzťahuje na prvú časť článku 65 ods. 1 písm. e) týkajúcu sa opisu opatrení Komisie na overenie toho, či členské štáty prijímajú opatrenia v súlade s touto smernicou, ako aj na článok 65 ods. 1 písm. b), oddiel 3 o hodnotení rizík a zmierňovaní rizika sa vzťahuje na druhú časť písmena e) týkajúcu sa opatrení Komisie na posúdenie vznikajúcich problémov a nového vývoja v členských štátoch, ako aj na článok 65 ods. 1 písm. a), oddiel 4 o prístupe k informáciám a o spolupráci, a to aj na medzinárodnej úrovni, príslušných vnútroštátnych orgánov a FIU sa vzťahuje na písmeno c), oddiel 5 o informáciách o konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa subjektov registrovaných mimo Únie sa vzťahuje na prvú časť písmena f), oddiel 6 o opatreniach zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pre politicky exponované osoby sa vzťahuje na druhú časť písmena f), oddiel 7 o základných právach sa vzťahuje na písmeno g) a oddiel 8 sa vzťahuje na článok 65 ods. 1 tretí pododsek smernice (EÚ) 2015/849, v ktorom sa uvádza posúdenie potreby predložiť nové legislatívne návrhy týkajúce sa databáz používateľov virtuálnej meny a úradov pre vyhľadávanie majetku.

pre bankovníctvo (EBA) a zo štúdie Rady Európy[4]: Komisia uskutočnila v roku 2022 prieskum medzi členskými štátmi prostredníctvom skupiny expertov na problematiku boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj prostredníctvom siete národných expertov EBA v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu s cieľom zhromaždiť informácie o opatreniach prijatých na úrovni členských štátov, ktoré sa osobitne požadujú podľa článku 65 smernice (EÚ) 2015/849. Komisia okrem toho v roku 2022 uskutočnila prieskum medzi FIU o ich prístupe k relevantným informáciám. Orgán EBA poskytol príspevky k vykonávaniu smernice o boji proti praniu špinavých peňazí, k posúdeniu rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu vrátane vznikajúcich rizík a zmierňovania rizika a k prístupu k informáciám a spolupráci vnútroštátnych príslušných orgánov a FIU. Rada Európy vypracovala štúdiu o účinnom vykonávaní smernice (EÚ) 2015/849 v členských štátoch EÚ na základe zmluvy s Komisiou. Komisia posúdila všetky tieto príspevky a po vyvodení záverov svoje zistenia zahrnula do správy. Posledné príspevky boli predložené v októbri 2023, pričom zohľadnené boli informácie poskytnuté do 15. septembra 2023, aby sa zaistil dostatok času na ich spracovanie.

Po tom, ako sa v smernici (EÚ) 2018/843 prijatej 30. mája 2018 stanovila požiadavka, aby Komisia vypracovala správu o vykonávaní smernice, rámec na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa ďalej vyvíjal. Od roku 2017 sa prostredníctvom viacerých významných prípadov prania špinavých peňazí, ktoré sa týkali úverových inštitúcií EÚ a odborníkov a podnikov, ako sú audítori, daňoví poradcovia a poskytovatelia služieb správy zvereného majetku a služieb pre obchodné spoločnosti, odhalila existencia štrukturálnych nedostatkov v súčasnom systéme. Na riešenie zistených nedostatkov Komisia predložila 7. mája 2020 akčný plán a 20. júla 2021 predložila balík legislatívnych návrhov týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu („balík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu“), o ktorom v súčasnosti rokuje so spoluzákonodarcami[5]. Návrhmi sa riešia problémy identifikované pri vykonávaní smernice (EÚ) 2015/849 zmenenej smernicou (EÚ) 2018/843 v súlade s analýzou vykonanou v posúdení vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k balíku na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu[6]. Všeobecným cieľom balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu je dosiahnuť komplexný regulačný a inštitucionálny rámec na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Dosahuje to harmonizáciou požiadaviek uplatniteľných na povinné subjekty, ako aj v súvislosti

---

4 Zhrnutia výsledkov prieskumov a príspevkov, ktoré poskytol orgán EBA, sú zahrnuté do pracovného dokumentu útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto správe. Štúdia, ktorú uskutočnila Rada Európy, je od dátumu uverejnenia správy verejne dostupná na webovom sídle Európskej komisie.

5 https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en.

6 Pracovný dokument útvarov Komisie *Impact assessment accompanying the anti-money laundering package* (Posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k balíku na boj proti praniu špinavých peňazí) [SWD(2021) 190 final]. O častiach legislatívneho balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa stále rokuje (stav k 15. septembru 2023).

s transparentnosťou informácií o konečných užívateľoch výhod právnych subjektov a právnych štruktúr, posilnením úloh, právomocí a nástrojov orgánov dohľadu a FIU a zabezpečením účinného a konzistentného dohľadu a užšej spolupráce a výmeny informácií medzi FIU prostredníctvom činnosti budúceho európskeho Úradu pre boj proti praniu špinavých peňazí („AMLA“)[7]. V posúdení vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k balíku na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, sa preto predpokladá hodnotenie požadované podľa viacerých bodov uvedených v článku 65 ods. 1 smernice (EÚ) 2015/849, pričom balíkom na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa už začali riešiť mnohé zistené problémy a poskytli sa ich riešenia. Ďalšie vysvetlenia toho, ako by sa návrhmi zahrnutými do balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu riešili konkrétne problémy, sú v prípade potreby zahrnuté v každom oddiele.

2. VYKONÁVANIE SMERNICE (EÚ) 2015/849 A SMERNICE (EÚ) 2018/843, KTOROU SA MENÍ SMERNICA (EÚ) 2015/849

V článku 65 ods. 1 písm. e) smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie vyžaduje, aby uviedla zohľadnenie potrebných opatrení Komisie s cieľom overiť, že členské štáty prijmú potrebné opatrenia v súlade so smernicou o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Stredobodom stratégie Komisie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu zostáva účinné vykonávanie. Vo svojom akčnom pláne v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý bol prijatý v máji 2020[8], sa už za jeho hlavnú prioritu určilo účinné vykonávanie existujúceho rámca EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Pravidlá EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu musia transponovať členské štáty a účinne vykonávať ich musia príslušné orgány a povinné subjekty. Všetky členské štáty v súčasnosti oznámili úplnú transpozíciu smernice (EÚ) 2015/849 a smernice (EÚ) 2018/843, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849.

Pokiaľ ide o smernicu (EÚ) 2015/849, Komisia ukončila posudzovanie transpozície a v prípade potreby začala konanie o nesplnení povinnosti. Z 34 prípadov nesplnenia povinnosti, ktoré sa pôvodne začali[9], sú k 15. septembru 2023 stále otvorené len dva prípady.

Pokiaľ ide o smernicu (EÚ) 2018/843, Komisia ukončila posúdenie úplnosti transpozície na konci roka 2022. Pokiaľ ide o prípady neoznámenia, po uplynutí lehoty na transpozíciu 20. januára 2020 bolo vo februári 2020 zaslaných osem formálnych výziev. V máji 2020 boli z dôvodu čiastočnej

[7] Ďalšie úvodné podkladové informácie nájdete v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto správe.

[8] Oznámenie Komisie o akčnom pláne v oblasti komplexnej politiky Únie na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (2020/C 164/06).

[9] Ide o 28 prípadov z dôvodu netransponovania a šesť prípadov z dôvodu nesúladu.

transpozície zaslané formálne výzvy ďalším ôsmim členským štátom. V piatich prípadoch sa konanie dostalo do fázy odôvodneného stanoviska. Žiadny z týchto prípadov nie je v súčasnosti otvorený. Ďalší prípad sa začal vo februári 2023. Pokiaľ ide o nesúlad, začali sa štyri prípady nesplnenia povinnosti, ktoré sú od 15. septembra 2023 vo fáze formálnej výzvy. Komisia dokončila svoje posúdenie do konca roka 2023.

Okrem presadzovania práva sa účinné vykonávanie rámca na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu rieši aj prostredníctvom rôznych iných nástrojov. Zahŕňajú vydávanie odporúčaní týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra, ako aj vykonávanie konkrétnych míľnikov a projektov na vnútroštátnej úrovni s cieľom zlepšiť účinnosť systémov členských štátov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Okrem toho Rada Európy vypracovala štúdiu o účinnom vykonávaní smernice (EÚ) 2015/849 v členských štátoch EÚ[10]. Projekt, ktorý sa realizoval na základe zmluvy s Komisiou, sa začal 24. júla 2019 a trval viac ako tri roky. V správe o štúdii Rada Európy zhrnula zistenia a osvedčené postupy v členských štátoch. Dospela k záveru, že členské štáty vyvinuli značné úsilie o účinné vykonávanie osobitných ustanovení smernice (EÚ) 2015/849. Členské štáty sa zaviazali bojovať proti finančnej trestnej činnosti a jednou z ich kľúčových priorít sa stalo účinné riešenie pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu. Napriek tomu sa zistilo niekoľko nedostatkov, ktoré musia členské štáty riešiť, aby zabezpečili účinné a konkrétne vykonávanie posudzovaných ustanovení smernice (EÚ) 2015/849 v praxi. Komisia aktívne a systematicky nadväzuje na zistenia štúdie.

Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) v súlade so svojím právnym mandátom[11] viesť, koordinovať a monitorovať úsilie finančného sektora v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v celej EÚ zaviedol komplexný regulačný rámec, v ktorom sa stanovujú spoločné normy pre finančné inštitúcie a ich orgány dohľadu, pokiaľ ide o kroky, ktoré by mali prijať na riešenie rizika pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu. Pracoval aj na podpore účinného vykonávania tohto rámca presadzovaním spolupráce medzi orgánmi prudenciálneho dohľadu a orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, FIU a inými zainteresovanými stranami prostredníctvom budovania kapacít, odbornej prípravy a zvyšovania informovanosti a vykonávaním hĺbkových preskúmaní prístupov vnútroštátnych orgánov dohľadu k riešeniu rizika pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu. V záujme

[10] Štúdia, ktorú uskutočnila Rada Európy, je od dátumu uverejnenia správy verejne dostupná na webovom sídle Európskej komisie.

[11] Nariadenie (EÚ) 1093/2010 o EBA, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1093-20210626&qid=1680524907642&from=sk.

posilnenia prístupov príslušných orgánov a zvýšenia ich účinnosti poskytol orgán EBA v rámci svojich preskúmaní cielené odporúčania.

Správa má podľa článku 65 ods. 1 písm. b) smernice (EÚ) 2015/849 pokrývať osobitný bod, ktorým sú nadväzné opatrenia prijaté na úrovni EÚ a členských štátov na základe obáv, na ktoré boli upozornené, vrátane sťažností týkajúcich sa vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré bránia právomociam dohľadu a vyšetrovacím právomociam príslušných orgánov a samoregulačných orgánov. Na úrovni EÚ sa mnohé z týchto výziev riešia balíkom na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z roku 2021. Platí to najmä pre uvedenú otázku týkajúcu sa vnútroštátnych prekážok účinného dohľadu, keďže navrhované právne predpisy poskytujú koherentný rámec EÚ, pričom mechanizmy spolupráce sú doplnené o úlohu budúceho orgánu pre boj proti praniu špinavých peňazí, ktorou sa prekoná vnútroštátna fragmentácia. V súvislosti s týmto bodom na úrovni členských štátov žiadny z 27 členských štátov nenahlásil žiadne takéto nadväzné opatrenia. Okrem toho žiadny členský štát nenahlásil ani sťažnosti týkajúce sa vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré by bránili alebo mohli brániť dohľadu. Niekoľko členských štátov však nahlásilo rôzne nadväzné opatrenia, ktorých cieľom je zlepšiť účinnosť dohľadu a opatrení prijatých ich orgánmi dohľadu, ako sú iniciatívy na zlepšenie spolupráce medzi orgánmi dohľadu.

3. HODNOTENIE RIZÍK A ZMIERŇOVANIE RIZIKA

V článku 65 ods. 1 písm. e) smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie vyžaduje, aby poskytla zohľadnenie potrebných opatrení Komisie s cieľom posúdiť vznikajúce problémy a nový vývoj v členských štátoch. V článku 65 ods. 1 písm. a) sa požaduje zohľadnenie osobitných prijatých opatrení a zriadených mechanizmov na úrovni Únie a členských štátov s cieľom predchádzať vznikajúcim problémom a novému vývoju, ktoré predstavujú ohrozenie finančného systému Únie, a riešiť ich.

V októbri 2022 Európska komisia uverejnila nadnárodné posudzovanie rizík, v ktorom sa hodnotí riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré má vplyv na vnútorný trh a súvisí s cezhraničnými činnosťami. Ide o tretiu správu[12] tohto druhu po verziách z rokov 2017 a 2019. Hodnotenie sa zameriava na zraniteľnosti na úrovni EÚ, pokiaľ ide o právny rámec a jeho účinné uplatňovanie. Predstavujú sa v ňom hlavné riziká ohrozujúce vnútorný trh v širokej škále odvetví a horizontálne zraniteľnosti, ktoré môžu mať vplyv na tieto odvetvia. Stanovujú sa v ňom zmierňujúce opatrenia, ktoré by sa mali prijať na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni s cieľom riešiť riziká, a predkladá sa v ňom niekoľko odporúčaní pre rôzne dotknuté zainteresované strany.

[12] Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o hodnotení rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré má vplyv na vnútorný trh a súvisí s cezhraničnou činnosťou [COM(2022) 554 final].

Na úrovni EÚ sa prijali osobitné opatrenia a vytvorili sa mechanizmy na predchádzanie vznikajúcim problémom a novému vývoju, ktoré predstavujú hrozbu pre finančný systém EÚ, a na ich riešenie: V smernici (EÚ) 2015/849 sa stanovil prístup založený na hodnotení rizík v práve EÚ. Takisto sa v nej požadovalo, aby európske orgány dohľadu[13] vydali usmernenia na podporu spoločného chápania prístupu k praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu založeného na hodnotení rizík zo strany úverových a finančných inštitúcií a ich orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. V rámci toho európske orgány dohľadu vydali usmernenia týkajúce sa faktorov, ktoré by úverové a finančné inštitúcie mali zvážiť pri hodnotení rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s obchodným vzťahom alebo príležitostnou transakciou, a krokov, ktoré by mali prijať na riadenie týchto rizík[14]. Vydali aj usmernenia týkajúce sa charakteristík prístupu k dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu založeného na hodnotení rizík, ktoré boli určené orgánom dohľadu[15]. Orgán EBA odvtedy aktualizoval obe usmernenia s cieľom zohľadniť nové riziká a poskytnúť riešenia spoločných výziev pri vykonávaní. Doplnil ich aj usmerneniami a stanoviskami z vlastnej iniciatívy, ktoré sa týkajú osobitných aspektov európskeho režimu boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktoré sú potrebné na zabezpečenie konzistentného prístupu, napr. k uzatváraniu zmluvných vzťahov na diaľku[16] a k úlohám a povinnostiam pracovníka zodpovedného za dodržiavanie súladu s predpismi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu[17].

Od roku 2017 európske orgány dohľadu každé dva roky vydávajú stanoviská k rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré majú vplyv na vnútorný trh. Orgán EBA v rámci

---

13 Európske orgány dohľadu, konkrétne Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA), Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), pracujú predovšetkým na harmonizácii finančného dohľadu v EÚ vypracovaním jednotného súboru pravidiel, ktorý predstavuje súbor prudenciálnych noriem pre jednotlivé finančné inštitúcie. Európske orgány dohľadu pomáhajú zabezpečiť jednotné uplatňovanie súboru pravidiel s cieľom vytvoriť rovnaké podmienky. Takisto sú poverené hodnotením rizík a zraniteľností vo finančnom sektore.

14 EBA/GL/2021/02 z 1. marca 2021: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/963637/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20revised%20ML%20TF%20Risk%20Factors.pdf.

15 EBA/GL/2021/16 zo 16. decembra 2021: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-16 %20GL%20on%20RBA%20to%20AML%20CFT/1025507/EBA%20Final%20Report%20on%20GL%20on%20RBA%20AML%20CFT.pdf.

16 EBA/GL/2022/15 z 22. novembra 2022: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-15 %20GL%20on%20remote%20customer%20onboarding/1043884/Guidelines%20on%20the%20use%20of%20Remote%20Customer%20Onboarding%20Solutions.pdf.

17 EBA/GL/2022/05 zo 14. júna 2022: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-05 %20GLs%20on%20AML%20compliance%20officers/1035126/Guidelines%20on%20AMLCFT%20compliance%20officers.pdf.

svojho revidovaného mandátu ako jediného zodpovedného orgánu EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý mu bol udelený v januári 2020, uverejnil v roku 2021 tretie stanovisko k rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu[18]. Najvýznamnejšie riziká v roku 2021 sa týkali virtuálnych mien a inovačných finančných služieb. Znižovanie rizika bolo takisto identifikované ako znepokojujúce a orgán EBA v januári 2022 uverejnil správu a stanovisko k tejto téme a v marci 2023 vydal usmernenia[19]. Štvrté stanovisko k rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu bolo uverejnené v júli 2023[20].

Od januára 2020 získal orgán EBA nové nástroje a právomoci na vykonávanie svojich funkcií. Napríklad v článku 9a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 sa orgán EBA poveril, aby popri svojich existujúcich mandátoch na hodnotenie rizík vykonával „hodnotenie rizika vo vzťahu k stratégiám, kapacitám a zdrojom príslušných orgánov na riešenie najzávažnejších vznikajúcich rizík súvisiacich s praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu na úrovni Únie, ako boli zistené v rámci nadnárodného hodnotenia rizík“.

Takéto hodnotenia rizík zahŕňali riziká finančnej trestnej činnosti spojené s pandémiou COVID-19[21, 22], podvody v oblasti dane z dividend „cum-ex“ a reakcie európskych orgánov na vec „Luanda Leaks“[23]. V nadväznosti na inváziu Ruska na Ukrajinu v marci 2022 vydal orgán EBA vyhlásenie, v ktorom zdôraznil význam dodržiavania reštriktívnych opatrení voči Rusku a dočasnej ochrany, podpory a uľahčenia finančného prístupu pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny v dôsledku vojny[24] a v apríli 2022 vydal podrobnejšie pokyny k tomuto bodu. Najnovšie hodnotenie rizík zo strany

---

18 Najnovším stanoviskom je EBA/Op/2021/04 z 3. marca 2021: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2021/963685/Opinion%20on%20MLTF%20risks.pdf.

19 EBA/GL/2023/04 z 31. marca 2023: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2023/1054144/Guidelines%20on%20MLTF%20risk%20management%20and%20access%20to%20financial%20services.pdf a stanovisko k znižovaniu rizika, EBA/Op/2022/01 z 5. januára 2022: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Opinions/2022/Opinion%20on%20de-risking%20 %28EBA-Op-2022-01 %29/1025705/EBA%20Opinion%20and%20annexed%20report%20on%20de-risking.pdf.

20 https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-fourth-opinion-%C2 %A0-money-laundering-and-terrorist-financing-risks-across-eu.

21 *EBA statement on actions to mitigate financial crime risks in the COVID-19 pandemic* (Vyhlásenie orgánu EBA o krokoch na zmiernenie rizika finančnej trestnej činnosti počas pandémie COVID-19), vydané 31. marca 2020: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/News%20and%20Press/Press%20Room/Press%20Releases/2020/EBA%20provides%20additional%20clarity%20on%20measures%20to%20mitigate%20the%20impact%20of%20COVID-19 %20on%20the%20EU%20banking%20sector/Statement%20on%20actions%20to%20mitigate%20financial%20crime%20risks%20in%20the%20COVID-19 %20pandemic.pdf.

22 Spravodajca EBA o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, 1. vydanie, 15. mája 2020: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Other%20publications/2020/883686/EBA%20AML%20Newsletter_Issue%201-.pdf.

23 EBA/REP/2022/05 z 22. februára 2022: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1027361/Report%20Risk%20assessment%20on%20Luanda%20Leaks%20under%20art%209a.pdf.

24 http://www.eba.europa.eu/eba-calls-financial-institutions-and-supervisors-provide-access-eu-financial-system.

orgánu EBA podľa článku 9a ods. 5 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 sa zameriava na riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojené s platobnými inštitúciami a bolo uverejnené v júni 2023[25].

Okrem toho sa v legislatívnom balíku na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu riešili mnohé otázky, napríklad doplnením zoznamu povinných subjektov vrátane poskytovateľov služieb virtuálnych aktív, poskytovateľov služieb hromadného financovania, obchodníkov s drahými kovmi a kameňmi a prevádzkovateľov, ktorí pomáhajú pri povolení na pobyt investorom. V balíku na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa okrem toho predpokladajú nové ustanovenia o harmonizácii a posilnení požiadaviek na hodnotenie rizík na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni (frekvencia, doplnenie hodnotenia rizík právnických osôb, pokrytie rizík obchádzania cielených finančných sankcií týkajúcich sa financovania šírenia zbraní), čo zvyšuje schopnosť EÚ odhaliť vznikajúce riziká a zmierniť ich[26].

Na úrovni členských štátov podľa prieskumu z roku 2022, ktorý uskutočnila Komisia medzi členskými štátmi, vykonali od roku 2018 všetky členské štáty aspoň jedno vnútroštátne hodnotenie rizík. Frekvencia ich aktualizácie sa v jednotlivých členských štátoch značne líši. Z odpovedí na prieskum navyše vyplýva, že orgány v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a FIU vypracovali rôzne tematické alebo odvetvové hodnotenia rizík. FIU vo väčšine členských štátov vydali strategické analýzy vznikajúcich alebo konkrétnych rizík, najmä pokiaľ ide o poskytovateľov služieb virtuálnych aktív, hotovostné operácie, podvody a zneužívanie daní.

Veľká väčšina členských štátov v prieskume z roku 2022 navyše uviedla, že od roku 2018 pridali poskytovateľov služieb virtuálnych aktív do zoznamu povinných subjektov podľa príslušného vnútroštátneho práva v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Niekoľko členských štátov pridalo aj poskytovateľov služieb hromadného financovania, profesionálne futbalové kluby alebo politické strany a niektoré pridali obchodníkov s umeleckými dielami, poskytovateľov kancelárskych služieb alebo sprostredkovateľov a developerov nehnuteľností.

Podľa prieskumu z roku 2022 veľká väčšina členských štátov vydala usmernenia alebo obežníky týkajúce sa postupov povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a rizikových faktorov s cieľom predchádzať rizikám prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Niektoré členské štáty zašli ešte ďalej a zaviedli prispôsobené režimy a pravidlá v oblasti boja proti praniu špinavých

---

25 *Report on ML TF risks associated with payment institutions* (Správa o rizikách prania špinavých peňazí spojených s platobnými inštitúciami): https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2023/1056453/Report%20on%20ML%20TF%20risks%20associated%20with%20payment%20institutions.pdf.

26 O tejto časti legislatívneho balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa stále rokuje (stav k 15. septembru 2023).

peňazí a financovaniu terorizmu pre konkrétne odvetvia (ako sú poskytovatelia služieb virtuálnych aktív, obchodníci s drahými kovmi a kameňmi, realitní agenti).

4. PRÍSLUŠNÉ VNÚTROŠTÁTNE ORGÁNY A FIU – PRÍSTUP K INFORMÁCIÁM A SPOLUPRÁCA, A TO AJ NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

V článku 65 ods. 1 písm. c) smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie vyžaduje, aby príslušným orgánom a FIU členských štátov poskytla zohľadnenie dostupnosti relevantných informácií na predchádzanie využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, zatiaľ čo v článku 65 ods. 1 písm. d) sa požaduje zohľadnenie medzinárodnej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi a FIU.

V oblasti výmeny informácií a spolupráce došlo k mnohým zlepšeniam. V štúdii Rady Európy sa dospelo k záveru, že takmer všetky členské štáty zriadili výbory alebo orgány na vnútroštátnej úrovni na podporu úzkej spolupráce a koordinácie medzi príslušnými orgánmi s cieľom identifikovať, zhodnotiť a pochopiť riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktorým čelí členský štát, a zabezpečiť účinný rozvoj a vykonávanie stratégií v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Pokiaľ ide o finančný sektor, od prijatia smerníc (EÚ) 2015/849 a (EÚ) 2018/843 sa podnikli dôležité kroky na zlepšenie prístupu k informáciám a spolupráce v oblasti dohľadu. Konkrétne, uverejnenie spoločných usmernení európskych orgánov dohľadu z roku 2019 o kolégiách na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu[27], mnohostranná dohoda medzi ECB a príslušnými orgánmi z roku 2019, usmernenia orgánu EBA týkajúce sa spolupráce medzi orgánmi prudenciálneho dohľadu a orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a FIU z roku 2021[28], zriadenie databázy EuReCA ako databázy orgánu EBA v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a práca na posilnení spolupráce medzi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a orgánmi prudenciálneho dohľadu.

Spoločnými usmerneniami troch európskych orgánov dohľadu týkajúcimi sa kolégií na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa vytvára rámec na spoluprácu v oblasti

---

27 *Joint Guidelines on cooperation and information exchange* (Spoločné usmernenia pre spoluprácu a výmenu informácií), JC 2019 81 zo 16. decembra 2019: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library//Joint%20Guidelines%20on%20cooperation%20and%20information%20exchange%20on%20AML%20-% https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15 %20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf20CFT.pdf.

28 https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-15 %20GL%20on%20CFT%20cooperation/1025384/Final%20AML-CFT%20Cooperation%20Guidelines.pdf.

dohľadu v cezhraničnom kontexte. Orgán EBA uľahčil zriadenie kolégií orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a monitoruje ich fungovanie[29]. Do 15. septembra 2023 bolo zriadených 274 kolégií. Balík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu ďalej posilní tento rámec zahrnutím právnej povinnosti zriadiť kolégiá na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu pre cezhraničné úverové alebo finančné inštitúcie, ktoré pôsobia vo viacerých členských štátoch.

Usmernenia orgánu EBA týkajúce sa spolupráce v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu vydané v decembri 2021 poskytujú usmernenia týkajúce sa praktických podmienok spolupráce a výmeny informácií medzi orgánmi prudenciálneho dohľadu, orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a FIU na úrovni členských štátov a v celej EÚ. Tieto usmernenia na základe článku 117 ods. 6 smernice 2013/36/EÚ sa vzťahujú na celý životný cyklus dohľadu a objasňuje sa v nich, ktoré informácie sa majú vymieňať, s kým a v akej fáze.

Ďalšie zlepšenie spolupráce v oblasti dohľadu a výmeny informácií priniesol článok 57a ods. 2 smernice (EÚ) 2015/849 zavedený smernicou (EÚ) 2018/843. Vyžaduje sa v ňom, aby európske orgány dohľadu uľahčili dohodu medzi ECB a vnútroštátnymi príslušnými orgánmi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Orgán EBA v januári 2019 uverejnil mnohostrannú dohodu, ktorú podpísala Európska centrálna banka (ECB) a viac ako 50 vnútroštátnych orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v Európskom hospodárskom priestore. Zahŕňa pravidelné a *ad hoc* podania na oboch stranách týkajúce sa povinných subjektov (zatiaľ sa uskutočnilo viac ako 1 000 jednotlivých výmen informácií).

S cieľom ďalej posilniť spoluprácu a výmenu informácií v celej EÚ spustil orgán EBA v januári 2022 prvú európsku databázu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu s názvom EuReCA. Obsahuje informácie o významných nedostatkoch v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktoré orgány dohľadu zistili v jednotlivých finančných inštitúciách, ako aj o konkrétnych opatreniach, ktoré orgány dohľadu prijali v reakcii na tieto nedostatky. Ohlasovacie povinnosti sa neobmedzujú len na orgány dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ale vzťahujú sa na všetky orgány dohľadu nad finančným sektorom. Orgán EBA si môže vymieňať informácie z databázy EuReCA s jednotlivými príslušnými orgánmi z vlastnej iniciatívy a na žiadosť orgánu dohľadu, aby ich podporil vo všetkých fázach procesu dohľadu. Orgán EBA ju používa aj na identifikáciu

[29] Pozri správy orgánu EBA o kolégiách na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2020/961425/Report%20o.n%20the%20functioning%20of%20AML%20Colleges%20.pdf a https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2022/1038179/Report%20on%20functionion%20of%20AML%20CFT%20Colleges.pdf.

konkrétnych rizík a trendov na odvetvovej a európskej úrovni. K 15. septembru 2023 bolo do databázy EuReCA predložených celkovo 924 podaní od 36 orgánov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a prudenciálnych orgánov (vrátane ECB), a to vrátane 608 týkajúcich sa významných nedostatkov a 316 opatrení týkajúcich sa 210 subjektov (najmä úverových inštitúcií a platobných inštitúcií)[30].

V marci 2022 uverejnil orgán EBA revidované usmernenia týkajúce sa spoločných postupov a metodík procesu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu[31], ktoré boli zmenené s cieľom stanoviť, ako by orgány prudenciálneho dohľadu mali zohľadňovať riziká pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu vo svojej činnosti prudenciálneho dohľadu. Revidované usmernenia dopĺňajú širšiu prácu orgánu EBA na riešení rizika pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu prostredníctvom prudenciálneho dohľadu, ktorý zahŕňa usmernenia týkajúce sa posudzovania vhodnosti členov riadiaceho orgánu a osôb zastávajúcich kľúčové funkcie[32] a usmernenia týkajúce sa vnútorného riadenia[33].

Vďaka úsiliu, ktoré orgán EBA vyvinul pri začleňovaní rizík pranía špinavých peňazí a financovania terorizmu do všetkých oblastí svojej činnosti v oblasti dohľadu, sa zlepšuje spolupráca a výmena informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a orgánmi prudenciálneho dohľadu. Orgán EBA však takisto konštatuje, že pretrvávajú kultúrne a procedurálne prekážky, ktoré môžu brániť účinnej spolupráci a výsledkom dohľadu. Očakáva sa, že tieto nedostatky sa budú riešiť, keď prudenciálne orgány vykonajú príslušné usmernenia.

Z prieskumu členských štátov z roku 2022 vyplýva, že spolupráca medzi orgánmi dohľadu v nefinančnom sektore (zahŕňajúcimi niekoľko druhov povinných subjektov, ako sú právnici,

---

30 Informácie z databázy EuReCA k 15. septembru 2023.

31 EBA/GL/2022/03 z 18. marca 2022, *Guidelines on supervisory review and evaluation process – SREP* (Usmernenia týkajúce sa procesu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu): https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2022/EBA-GL-2022-03 %20Revised%20SREP%20Guidelines/1028500/Final%20Report%20on%20Guidelines%20on%20common%20procedures%20and%20methodologies%20for%20SREP%20and%20supervisory%20stress%20testing.pdf.

32 *Joint ESMA and EBA Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders under Directive 2013/36/EU and Directive 2014/65/EU* (Spoločné usmernenia ESMA a EBA týkajúce sa posudzovania vhodnosti členov riadiaceho orgánu a osôb zastávajúcich kľúčové funkcie podľa smernice 2013/36/EÚ a smernice 2014/65/EÚ), EBA/GL/2021/06 z 2. júla 2021: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-06 %20Joint%20GLs%20on%20the%20assessment%20of%20suitability%20 %28fit%26propoer%29/1022127/Final%20report%20on%20joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20suitability.pdf.

33 *Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU* (Usmernenia týkajúce sa vnútorného riadenia podľa smernice 2013/36/EÚ), EBA/GL/2021/05 z 2. júla 2021: https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/1016721/Final%20report%20on%20Guidelines%20on%20internal%20governance%20under%20CRD.pdf.

notári, daňoví poradcovia a účtovníci, ale aj realitní agenti, poskytovatelia služieb v oblasti hazardných hier a niektorí obchodníci s tovarom) je menej formalizovaná než vo finančnom sektore. Dôvodom je aj skutočnosť, že orgány dohľadu v nefinančnom sektore nemôžu vždy ľahko identifikovať protistrany vzhľadom na chýbajúce jasné pravidlá a neexistenciu orgánu na úrovni EÚ, ktorý by mal pre tieto sektory mandát na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Aj výmeny medzi samoregulačnými orgánmi, ktoré boli v niektorých členských štátoch oprávnené vykonávať dohľad nad právnickými povolaniami a realitnými agentmi, s inými orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa zvyčajne uskutočňujú skôr neformálne a na individuálnom základe.

Osobitnou výzvou je zabezpečiť bezproblémovú výmenu informácií medzi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a povinnými subjektmi, ktoré prevádzkujú organizačné jednotky v členskom štáte, ale majú svoje ústredie v inej krajine, ako sú poskytovatelia platobných služieb a vydavatelia elektronických peňazí pôsobiaci prostredníctvom agentov a distribútorov vo finančnom sektore. Z prieskumu z roku 2022 vyplýva, že na získavanie informácií je často používaným a účinným prostriedkom vymenovanie zástupcov, ktorí pôsobia ako kontaktné miesta. V rámci balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu Komisia navrhla rozšíriť na poskytovateľov služieb kryptoaktív možnosť, aby členské štáty požadovali určenie centrálneho kontaktného miesta, ktoré už existuje pre vydavateľov elektronických peňazí a poskytovateľov platobných služieb pôsobiacich prostredníctvom agentov alebo distribútorov.

Pokiaľ ide o FIU, v dodatočnom prieskume, ktorý Komisia vykonala v roku 2022, boli požiadaní, aby uviedli, či majú priamy alebo nepriamy prístup k určitým zdrojom finančných a administratívnych informácií a informácií v oblasti presadzovania práva. Výsledky tejto analýzy poukazujú na určité rozdiely v právomoci FIU na prístup k informáciám, ktoré môžu ovplyvniť ich schopnosť vykonávať účinné analýzy a vzájomne spolupracovať. Cieľom návrhu novej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý predložila Komisia, je podporiť účinnú analýzu zo strany FIU EÚ stanovením minimálneho zoznamu informácií, ku ktorým by FIU mali mať prístup.

Pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu a výmenu informácií medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi s tretími krajinami, čo je bod, ktorý je zahrnutý v článku 65 ods. 1 písm. d), z výsledkov prieskumu z roku 2022 vyplýva, že nie všetky vnútroštátne orgány dohľadu nad úverovými a finančnými inštitúciami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí využili článok 57a ods. 5 smernice (EÚ) 2015/849 na uzatváranie dohôd o spolupráci s príslušnými orgánmi tretích krajín. Dôvodom je, že existujú alternatívy: v praxi sa zdá, že orgány dohľadu zahrnuli príslušné ustanovenia v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu do iných dvojstranných a mnohostranných dohôd (ako je multilaterálne memorandum o porozumení

Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere). **V** súlade s usmerneniami európskych orgánov dohľadu navyše kolégiá orgánov dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu predpokladajú účasť orgánov dohľadu z tretích krajín ako pozorovateľov, ak je to relevantné, a zistenia z monitorovania kolégií na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu zo strany orgánu EBA naznačujú, že k tomu v praxi dochádza. V rámci balíka na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu by členské štáty mohli povoliť všetkým orgánom dohľadu nad finančným sektorom uzatvárať dohody o spolupráci.

V nefinančnom sektore neboli nahlásené žiadne jednotlivé mechanizmy na výmenu informácií s tretími krajinami. Čiastočne to možno vysvetliť skutočnosťou, že mnohé povinné subjekty v nefinančnom sektore pôsobia na miestnej úrovni a v rámci štátnych hraníc, ako aj osobitnými požiadavkami, ktoré sa vzťahujú na cezhraničné poskytovanie služieb, čo môže zahŕňať opätovné udeľovanie licencií. V tomto prípade sa informácie vymieňajú s orgánmi dohľadu tretích krajín na individuálnom základe.

Pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu a výmenu informácií FIU, smernicou (EÚ) 2015/849 sa nerieši spolupráca FIU v členských štátoch EÚ s FIU v tretích krajinách, ani sa ňou neupravuje. Napriek tomu si FIU vo všetkých členských štátoch pravidelne vymieňajú informácie s FIU v tretích krajinách. Uskutočňuje sa to na základe charty Egmontskej skupiny, dvojstranných dohôd alebo memoránd o porozumení. Rozsah memoránd o porozumení sa líši z hľadiska geografického zamerania. Napríklad jedna FIU nahlásila, že uzavrela viac ako sto takýchto dohôd, zatiaľ čo iné FIU uzavreli menej.

5. INFORMÁCIE O KONEČNÝCH UŽÍVATEĽOCH VÝHOD TÝKAJÚCE SA SUBJEKTOV REGISTROVANÝCH MIMO EÚ

V článku 65 ods. 1 písm. f) sa vyžaduje analýza uskutočniteľnosti osobitných opatrení a mechanizmov na úrovni Únie a členských štátov, pokiaľ ide o možnosti zberu informácií o konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa podnikateľských subjektov a iných právnych subjektov registrovaných mimo Únie a prístupu k týmto informáciám.

Transparentnosť a prístup k informáciám o konečných užívateľoch výhod je kľúčovým prvkom rámca EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Zatiaľ čo v článku 30 smernice (EÚ) 2015/849 sa stanovujú pravidlá na zabezpečenie transparentnosti v oblasti konečných užívateľov výhod podnikateľských subjektov a iných právnych subjektov registrovaných v EÚ, na zahraničné podnikateľské subjekty sa neuplatňujú žiadne takéto pravidlá transparentnosti. To sťažuje FIU a orgánom presadzovania práva, aby analyzovali alebo vyšetrovali právne subjekty zapojené do možných zločineckých systémov s cieľom identifikovať osoby, ktoré ich kontrolujú.

Z prieskumu z roku 2022 vyplýva, že veľká väčšina členských štátov (23) v súčasnosti nevyžaduje zber informácií o konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa zahraničných právnych subjektov. Niektoré členské štáty (12) zdôraznili, že tieto informácie môžu byť dostupné v obmedzenej miere na základe požiadaviek povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a/alebo keď zahraničný subjekt a jeho konečný/-í užívateľ/-lia výhod vlastnia a/alebo kontrolujú vnútroštátny právny subjekt, a preto sú zapísané vo vnútroštátnom registri konečných užívateľov výhod. Len malý počet členských štátov (5) aktívne zbiera informácie o konečných užívateľoch výhod týkajúce sa zahraničných právnych subjektov. Na základe odpovedí sa táto požiadavka na zverejňovanie pre zahraničné subjekty začína uplatňovať nadobudnutím nehnuteľností alebo ak zahraničný právny subjekt pôsobí prostredníctvom organizačnej jednotky v členskom štáte a vytvára hospodársku činnosť alebo má daňové povinnosti.

Balík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu obsahuje ustanovenia na riešenie a zmiernenie rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojených so zahraničnými právnymi subjektmi. Dopĺňajú existujúcu požiadavku na získanie a používanie informácií o konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa zvereného majetku, ak je miesto sídla alebo bydlisko správcu alebo osoby zastávajúcej rovnocennú pozíciu v podobnej právnej štruktúre mimo EÚ, a to podľa článku 31 ods. 3a smernice (EÚ) 2015/849. Konkrétne sa vyžaduje registrácia informácií o konečných užívateľoch výhod týkajúcich sa právnych subjektov zaregistrovaných mimo EÚ, keď nadviažu obchodný vzťah s povinným subjektom alebo nadobúdajú nehnuteľnosť v členskom štáte. V návrhu sa predpokladala revízia odporúčania 24 Finančnej akčnej skupiny („FATF“), medzinárodného normalizačného orgánu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorá bola prijatá v marci 2022 a v ktorej sa okrem iného vyžaduje, aby príslušné orgány mali prístup k informáciám o konečných užívateľoch výhod spoločností a iných právnych subjektov, ktoré nie sú registrované v krajine, ale sú s ňou dostatočne prepojené a predstavujú riziká prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.

6. POLITICKY EXPONOVANÉ OSOBY – OPATRENIA ZVÝŠENEJ POVINNEJ STAROSTLIVOSTI

V článku 65 ods. 1 písm. f) sa takisto požaduje analýza proporcionality opatrení uvedených v článku 20 písm. b). Stanovujú sa v ňom dodatočné opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sa majú vykonať v prípadoch obchodných vzťahov s politicky exponovanými osobami, konkrétne súhlas vrcholového manažmentu na založenie obchodných vzťahov alebo ich pokračovanie s takýmito osobami, primerané opatrenia na zistenie zdroja majetku a zdroja finančných prostriedkov použitých v obchodných vzťahoch alebo transakciách a podrobné a priebežné monitorovanie týchto obchodných vzťahov. V článku 65 ods. 1 treťom pododseku sa ďalej požaduje, aby sa k správe v prípade potreby pripojili vhodné legislatívne návrhy vrátane prípadného rizikovo orientovaného uplatňovania týchto opatrení.

Požiadavky FATF na politicky exponované osoby sa zaviedli do právnych predpisov EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, najmä do článku 3 smernice (EÚ) 2015/849, ktorý sa týka vymedzenia pojmov, konkrétne do jeho bodov 9, 10 a 11, ako aj do článku 20 uvedenej smernice o dodatočných opatreniach povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. FATF vymedzuje politicky exponovanú osobu ako osobu, ktorej je alebo bola zverená významná verejná funkcia. Dôvodom uplatňovania dodatočných opatrení na politicky exponované osoby je, že majú zvýšené riziko spáchania trestných činov prania špinavých peňazí a financovania terorizmu z dôvodu ich výhodného postavenia a vplyvu. FATF preto v odporúčaní 12 uvádza zoznam preventívnych požiadaviek na zmiernenie týchto rizík[34]. Vyžaduje sa, aby finančné inštitúcie popri vykonávaní bežných opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako sa stanovuje v odporúčaní 10, mali primerané systémy riadenia rizika na určenie toho, či je klient alebo jeho konečný užívateľ výhod zahraničnou politicky exponovanou osobou. To znamená, že sa majú prijať aktívne kroky, ako je posudzovanie klientov na základe kritérií rizika, rizikových profilov, obchodného modelu a overovania informácií o povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi[35]. S cieľom určiť, či je osoba domácou politicky exponovanou osobou alebo politicky exponovanou osobou na úrovni medzinárodných organizácií, sa v odporúčaní 12 vyžaduje prijatie primeraných opatrení založených na hodnotení úrovne rizika obchodného vzťahu, čo znamená preskúmanie informácií o povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi zozbieraných v súlade s odporúčaním 10. Ak sa klient považuje za zahraničnú politicky exponovanú osobu alebo ak existuje obchodný vzťah s domácimi alebo medzinárodnými organizáciami politicky exponovaných osôb s vyšším rizikom, mali by sa v súlade s odporúčaním 12 uplatňovať posilnené opatrenia na zmiernenie rizika. Tieto opatrenia zahŕňajú získanie súhlasu vrcholového manažmentu na založenie takýchto obchodných vzťahov alebo ich pokračovanie, prijatie primeraných opatrení na zistenie zdroja majetku a zdroja finančných prostriedkov a podrobné a priebežné monitorovanie obchodného vzťahu. Požiadavky na všetky typy politicky exponovaných osôb by sa mali vzťahovať aj na ich rodinných príslušníkov alebo blízkych spoločníkov.

V článku 20 smernice (EÚ) 2015/849 sa stanovujú všetky opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti požadované zo strany FATF bez toho, aby sa rozlišovalo medzi zahraničnými a domácimi politicky exponovanými osobami.

---

34 FATF (2012 – 2023), *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation* (Medzinárodné normy boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a šíreniu zbraní), FATF, Paríž, Francúzsko www.fatf-gafi.org/recommendations.html.

35 *FATF Guidance Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22)* [Usmernenia FATF týkajúce sa politicky exponovaných osôb (odporúčania 12 a 22)], jún 2013. USMERNENIA FATF (fatf-gafi.org)USMERNENIA FATF (fatf-gafi.org).

7. ZÁKLADNÉ PRÁVA

V článku 65 ods. 1 písm. g) sa požaduje zhodnotenie toho, ako sú dodržiavané základné práva a zásady uznané Chartou základných práv Európskej únie. Základné práva stanovené v charte sú základom právneho systému EÚ a musia sa vždy dodržiavať. Ustanovenia charty sú určené inštitúciám a orgánom EÚ pri všetkých ich činnostiach, ako aj vnútroštátnym orgánom pri vykonávaní práva EÚ. Charta chráni osoby a právne subjekty pred konaním týchto inštitúcií a orgánov, ktorým porušujú základné práva.

Práva a zásady zakotvené v charte sa musia zohľadniť v každom kroku legislatívneho procesu EÚ. Aby sa zabezpečilo, že všetky návrhy právnych predpisov EÚ budú v súlade s chartou, Komisia musí už pri ich príprave posúdiť vplyv nových návrhov na základné práva. Počas legislatívneho procesu Komisia spolupracuje so spoluzákonodarcami s cieľom zabezpečiť súlad právnych predpisov EÚ s chartou. Pokiaľ ide o ochranu údajov, v záujme zabezpečenia konzistentnosti pravidiel v celej EÚ musí Komisia po prijatí návrhov legislatívneho aktu konzultovať s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, či majú vplyv na ochranu práv a slobôd osôb pri spracúvaní osobných údajov[36]. V septembri 2021 vydal dozorný úradník stanovisko k legislatívnemu balíku Komisie o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu[37], v ktorom uvítal ciele vo všeobecnosti sledované v návrhoch.

Pokiaľ ide o porušenia charty, mali by sme rozlišovať medzi niekoľkými prípadmi: ak sa konaním inštitúcie EÚ porušujú základné práva, Súdny dvor Európskej únie má právomoc preskúmať zákonnosť aktu. Ak vnútroštátny orgán pri vykonávaní práva EÚ poruší práva vyplývajúce z charty, vnútroštátni sudcovia majú právomoc zabezpečiť dodržiavanie charty v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Komisia môže podať žalobu proti členskému štátu za porušenie základných práv pri vykonávaní práva EÚ, napr. ak sa vnútroštátnym opatrením uplatňuje právo EÚ spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s chartou.

Pokiaľ ide o požiadavky v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, Súdny dvor sa zaoberal dodržiavaním základných práv v rôznych kontextoch, najmä pokiaľ ide o článok 7 charty o rešpektovaní súkromného a rodinného života a článok 8 o ochrane osobných údajov, ako aj článok 12 o slobode zhromažďovania a združovania.

Vzhľadom na články 7 a 8 Súdny dvor vydal rozsudok o ustanoveniach o prístupe verejnosti k informáciám o konečných užívateľoch výhod týkajúcim sa podnikateľských a iných právnych

---

[36] Článok 42 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

[37] Stanovisko 12/2021, https://edps.europa.eu/system/files/2021-09/21-09-22_edps-opinion-aml_en.pdf.

subjektov pri predchádzaní praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu[38]. Súdny dvor vo svojom rozsudku zrušil ustanovenie smernice (EÚ) 2015/849, podľa ktorého musia členské štáty zabezpečiť, aby informácie o konečných užívateľoch výhod týkajúce sa podnikateľských subjektov a iných právnych subjektov zaregistrovaných na ich území boli vo všetkých prípadoch prístupné komukoľvek z verejnosti [článok 30 ods. 5 písm. c) smernice (EÚ) 2015/849 zmenenej smernicou (EÚ) 2018/843]. Súdny dvor konštatoval, že takýto nediferencovaný prístup predstavuje závažný zásah do základných práv na rešpektovanie súkromného života a ochranu osobných údajov. V danom prípade sa tento zásah nemohol považovať za odôvodnený, pretože nespĺňal uplatniteľné testy nevyhnutnosti a proporcionality.

Vzhľadom na články 7, 8 a 12 charty o práve na rešpektovanie súkromného a rodinného života, práve na ochranu osobných údajov a práve na slobodu združovania Súdny dvor takisto vydal rozsudok o obmedzeniach, ktoré uložil členský štát na financovanie občianskych organizácií osobami usadenými mimo tohto členského štátu[39]. Súdny dvor vo svojom rozsudku rozhodol, že členský štát zaviedol diskriminačné a neodôvodnené obmedzenia, ktoré sú v rozpore s povinnosťami členských štátov v oblasti voľného pohybu kapitálu stanovenými v článku 63 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a v článkoch 7, 8 a 12 charty. Pokiaľ ide o prípadné odôvodnenie tohto obmedzenia, Súdny dvor uviedol, že sa možno odvolávať na dôvody verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, ktoré sa týkajú najmä boja proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Na tieto dôvody sa však možno odvolávať len vtedy, ak vznikla skutočná, existujúca a dostatočne vážna hrozba pre základné záujmy spoločnosti, ktorú členský štát v tomto konkrétnom prípade nepreukázal.

Pokiaľ ide o dodržiavanie základných práv a zásad uznaných v charte na vnútroštátnej úrovni, v prieskume členských štátov z roku 2022 sa skúmali najmä možné zásahy požiadaviek v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí do týchto základných práv a zásad zakotvených v charte: i) článok 7 o rešpektovaní súkromného a rodinného života; ii) článok 8 o ochrane osobných údajov; iii) článok 11 o slobode prejavu a práve na informácie; iv) článok 12 o slobode zhromažďovania a združovania; v) článok 16 o slobode podnikania; vi) článok 17 o vlastníckom práve; vii) článok 20 o rovnosti pred zákonom; viii) článok 21 o nediskriminácii; ix) článok 47 o práve na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces; x) článok 48 o prezumpcii neviny a práve na obhajobu; xi) článok 49 o zásadách zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov a xii) článok 50 o práve nebyť stíhaný alebo potrestaný dvakrát v trestnom konaní za ten istý

---

38 Rozsudok Súdneho dvora z 22. novembra 2022 v spojených veciach WM (C-37/20) a SOVIM SA (C-601/20)/Luxembourg Business Registers: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=268059&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1503497.

39 Rozsudok Súdneho dvora z 18. júna 2020 vo veci (C-78/18 Európska komisia/Maďarsko): https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=98151443F97F6BA2D856266F83B1C03F?text=&docid=227569&pageIndex=0&doclang=sk&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=112968.

trestný čin. Osem členských štátov uviedlo, že pred vnútroštátnymi súdmi sa začali konania týkajúce sa tohto druhu zásahu. Ostatné členské štáty, ktoré odpovedali na otázku, nemali informácie o takýchto prípadoch.

Členské štáty neinformovali o prípadoch týkajúcich sa zasahovania do iných než uvedených základných práv. Pokiaľ ide o právo na súkromie a ochranu osobných údajov, z prieskumu z roku 2022 vyplynulo, že vo väčšine členských štátov (17) boli orgánom pre ochranu údajov podané administratívne sťažnosti týkajúce sa požiadaviek stanovených v smernici (EÚ) 2015/849. V súvislosti s prípravou vnútroštátnych aktov na transpozíciu alebo vykonávanie požiadaviek smernice (EÚ) 2015/849 sa takmer vo všetkých členských štátoch (24) uskutočnili konzultácie s orgánmi pre ochranu údajov. Deväť členských štátov uviedlo iné druhy podaných sťažností/uskutočnených konzultácií s inými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré majú vplyv na interakciu medzi požiadavkami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a základnými právami.

8. POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA POTENCIÁLNYCH LEGISLATÍVNYCH NÁVRHOV PODĽA ČLÁNKU 65 ODS. 1 TRETIEHO PODODSEKU

V článku 65 ods. 1 treťom pododseku smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie požaduje, aby posúdila potrebu predložiť nové legislatívne návrhy týkajúce sa niekoľkých konkrétnych tém, najmä databáz používateľov virtuálnych mien, úradov pre vyhľadávanie majetku a politicky exponovaných osôb. Druhá kategória sa už riešila v oddiele 6.

8.1. Databázy používateľov virtuálnych mien

Pokiaľ ide o virtuálne meny, v článku 65 ods. 1 treťom pododseku smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie vyžaduje, aby v prípade potreby vypracovala legislatívny návrh vrátane splnomocnení zriadiť a viesť centrálnu databázu, v ktorej sa registruje totožnosť a adresy peňaženiek používateľov virtuálnych mien, prístupnú pre FIU vrátane formulárov čestného vyhlásenia pre používateľov virtuálnej meny.

Vytvorenie centrálnej databázy na úrovni EÚ by si vyžadovalo, aby členské štáty už mali takéto registre zavedené, ktoré by sa potom mohli navzájom prepojiť a začleniť do centrálneho registra, alebo by sa alternatívne na úrovni EÚ pridelili prostriedky na priame vytvorenie centrálneho registra[40]. Z prieskumu z roku 2022 vyplýva, že členské štáty v súčasnosti nemajú zavedené registre účtov kryptoaktív. Od prijatia smernice (EÚ) 2018/843, ktorou sa zaviedol odkaz na

[40] Pozri štúdiu s názvom *Study on developments with regard to virtual assets users and the possibility to set-up and maintain a central database registering users' identities and wallet addresses accessible to financial intelligence units (FIUs)* [Štúdia o vývoji v súvislosti s používateľmi virtuálnych aktív a možnosťou zriadiť a viesť centrálnu databázu, v ktorej sa registruje totožnosť používateľov a adresy peňaženiek, prístupnú finančným spravodajským jednotkám (FIU)], uverejnenú v roku 2021.

potenciálny legislatívny návrh týkajúci sa databázy používateľov virtuálnych mien, prešla regulácia virtuálnych mien na medzinárodnej a európskej úrovni niekoľkými zmenami.

FATF prijala v júni 2019 nové normy týkajúce sa nových technológií, v ktorých sa od jurisdikcií vyžaduje, aby regulovali poskytovateľov služieb virtuálnych aktív (nazývaných aj poskytovatelia služieb kryptoaktív v právnom rámci EÚ) na účely boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a aby im bola udelená licencia alebo aby boli registrovaní a podliehali účinným systémom monitorovania a zabezpečovania súladu s príslušnými opatreniami požadovanými v odporúčaniach FATF. Tieto normy si vyžadujú aj vysledovateľnosť prevodov virtuálnych aktív. Poskytovatelia služieb virtuálnych aktív musia konkrétne pri prevodoch uvádzať podrobné údaje o ich pôvodcoch a prijímateľoch (tzv. pravidlo pohybu). Táto požiadavka sa zavádza do práva EÚ nariadením (EÚ) 2023/1113 z 31. mája 2023 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív[41], ktoré je prepracovaným znením nariadenia (EÚ) 2015/847 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov[42].

Legislatívny balík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z roku 2021 zahŕňa niekoľko ďalších návrhov na riešenie a zmiernenie rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojených s používaním virtuálnych mien. Po prvé, do zoznamu povinných subjektov sa dopĺňajú poskytovatelia všetkých služieb virtuálnych aktív, ktorými sa pravdepodobne zvýšia riziká prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu. Po druhé, navrhuje sa v ňom zákaz poskytovania a úschovy anonymných peňaženiek kryptoaktív, keďže neumožňujú sledovanie prevodov kryptoaktív a prinášajú so sebou väčšie riziko zneužitia na účely trestnej činnosti.

Na všeobecnejšej úrovni je cieľom nariadenia o trhoch s kryptoaktívami poskytnúť jasný, špecializovaný a harmonizovaný právny rámec v EÚ pre kryptoaktíva a poskytovateľov služieb kryptoaktív tým, že sa od nich vyžaduje, aby im príslušný vnútroštátny orgán udelil povolenie na vykonávanie ich činností. Týmto nariadením sa takisto zavedie primeraná ochrana pre všetkých spotrebiteľov, ktorí budú pri nákupe a prevode kryptoaktív a pri obchodovaní s nimi využívať autorizované burzy, peňaženky a obchodné platformy.

Nové nariadenie o trhoch s kryptoaktívami a nariadenie o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív celkovo výrazne zvýšia monitorovanie prevodov kryptoaktív na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, a to príslušnými orgánmi v celej EÚ. Novým nariadením o boji proti praniu špinavých peňazí sa ďalej zmiernia riziká prania

[41] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1113 z 31. mája 2023 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív a o zmene smernice (EÚ) 2015/849 (Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023, s. 1).

[42] Nariadenie (EÚ) 2015/847 z 20. mája 2015 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1781/2006 (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 1).

špinavých peňazí a financovania terorizmu súvisiace s používaním virtuálnych mien, pričom sa nestanovuje vytvorenie centrálnej databázy, ako sa uvádza v článku 65 ods. 1 smernice (EÚ) 2015/849. Prijatím nariadenia (EÚ) 2023/1113 budú poskytovatelia služieb kryptoaktív zahrnutí do rozsahu pôsobnosti finančných inštitúcií v zmysle smernice o boji proti praniu špinavých peňazí, a teda budú podliehať všetkým pravidlám v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktoré sa vzťahujú na finančný sektor, čím sa zabezpečí, že príslušné orgány vrátane FIU budú mať rýchly prístup k informáciám o držiteľoch správcovských peňaženiek kryptoaktív.

8.2. Spolupráca medzi úradmi pre vyhľadávanie majetku členských štátov

V článku 65 ods. 1 treťom pododseku smernice (EÚ) 2015/849 sa od Komisie vyžaduje, aby v prípade potreby predložila legislatívny návrh na zlepšenie spolupráce medzi úradmi pre vyhľadávanie majetku členských štátov.

Komisia prijala 25. mája 2022 návrh novej smernice o vymáhaní majetku a konfiškácii[43]. Poskytuje komplexný súbor pravidiel, ktorými sa rieši vymáhanie majetku od začiatku do konca – od vyhľadávania a identifikácie cez zmrazenie a správu až po konfiškáciu a konečné nakladanie s majetkom. Cieľom návrhu je najmä posilniť schopnosť úradov pre vyhľadávanie majetku vysledovať a identifikovať príjmy z trestnej činnosti tým, že sa im poskytne širší prístup k potrebným informáciám, zabezpečí sa rýchla výmena informácií medzi týmito úradmi a umožní sa im urýchlene zmraziť majetok, ak existuje riziko straty majetku.

9. ZÁVER A VÝHĽADY

Posledných niekoľko rokov bolo poznačených mnohými výzvami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Hoci sa rizikové prostredie výrazne zmenilo, Komisia na tieto zmeny nepretržite reagovala pravidelnou analýzou rizika, poskytovaním písomných usmernení členským štátom a zainteresovaným stranám a intervenciou v prípadoch nesprávnej alebo neúplnej transpozície členskými štátmi. Orgán EBA prispel k harmonizovaným prístupom a ku konvergencii dohľadu svojou prácou na partnerských preskúmaniach postupov dohľadu, početnými usmerneniami a stanoviskami v oblasti uplatňovania opatrení založených na riziku úverovými a finančnými inštitúciami, ako aj úsilím o spoluprácu medzi orgánmi dohľadu. V posledných rokoch sa dosiahli podstatné zlepšenia najmä v oblasti výmeny informácií a spolupráce medzi orgánmi dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu vo finančnom sektore.

[43] Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o vymáhaní majetku a konfiškácii [COM(2022) 245 final].

S cieľom riešiť zistené problémy týkajúce sa vykonávania smernice (EÚ) 2015/849 Komisia v roku 2021 navrhla ambiciózny legislatívny balík na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Zavádza sa ním komplexná reforma rámca EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z regulačného aj inštitucionálneho hľadiska. V rámci tohto balíka sa podstatná časť smernice presunie do nariadenia, aby sa na povinné subjekty vzťahovali priamo uplatniteľné pravidlá. Tým sa odstráni potreba transpozície a odstránia sa možné vnútroštátne rozdiely, pričom sa zároveň zníži oneskorenie pri uplatňovaní pravidiel EÚ. V nariadení o boji proti praniu špinavých peňazí sa stanovujú harmonizované požiadavky na vnútorné politiky, postupy a kontroly a povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, ďalej sa v ňom špecifikujú pravidlá týkajúce sa transparentnosti konečných užívateľov výhod právnych subjektov a právnych štruktúr a rozširuje sa zoznam povinných subjektov okrem iného aj na poskytovateľov služieb kryptoaktív. Návrhom revidovanej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa posilňujú úlohy, právomoci a nástroje orgánov dohľadu a FIU s cieľom zlepšiť ich fungovanie. Jej cieľom je takisto stanoviť jasné pravidlá pre všetky orgány v záujme zabezpečenia účinnej spolupráce a výmeny informácií. To všetko poskytne EÚ komplexný a integrovaný systém, ktorý zodpovedá integrácii jej vnútorného trhu. Nový integrovaný systém dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sa bude skladať z nového európskeho Úradu pre boj proti praniu špinavých peňazí (AMLA) v jeho centre a z vnútroštátnych orgánov s mandátom dohľadu v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, pričom bude založený na spoločných prístupoch dohľadu a metodikách hodnotenia rizík. S cieľom zabezpečiť účinný a konzistentný dohľad bude AMLA priamo vykonávať dohľad nad najrizikovejšími cezhraničnými finančnými subjektmi a koordinovať vnútroštátne orgány dohľadu a opatrenia dohľadu, a to aj v prípade nefinančného sektora. AMLA bude takisto poverený funkciou koordinácie FIU. Keďže všetky nedávne závažné prípady prania špinavých peňazí nahlásené v EÚ mali cezhraničný rozmer, cieľom tohto prístupu je zabezpečiť užšiu spoluprácu a výmenu informácií medzi FIU, ako aj dosiahnuť synergie medzi orgánmi dohľadu a FIU. Existencia AMLA bude preto zohrávať významnú úlohu pri prevencii a odhaľovaní prania špinavých peňazí, predikatívnych trestných činov a financovania terorizmu a bude jadrom silného rámca EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.